

עד שבא טדי קולק ואמר לי: שטויות במיץ עגבניות.

הוא לא אמר זאת במילים אלה. והוא גם לא אמר זאת לי דווקא.

הוא אמר זאת לכודנו. במעשיו.

אם יש בכלל תפקיד ייחודי לרשות עירונית, הרי זה לשמור על הייחוד של עירה.

ואם העיר היא, במיקרה, ירושלים — הרי זה תפקיד נעלה. כימעט ואמרתי: קדוש.

ואכן, טדי קולק קיבל על עצמו תפקיד זה. אמנם, קצת באיחור. אחרי שהכניסה לירושלים מן השפלה הושגה.

חנה. אחרי שהבולדוזרים הלאומיים התחילו להרוס. אבל מוטב מאוחר מאשר בכלל לא. טדי קולק התעורר לגדול תפקידו. הוא היה תקיף. נמרץ, נחושהחלטה.

הוא לחם.

במשך שבועיים שלמים. ואולי היו אלה שלושה שבועות.

ואז הוא התקפל. כמו אוהל שנמשכו יחדותיו. איני מאשים אותו. הוא ניסה. אבל ברגע המכריע הופעלה המשמעת המפלגתית, ומישהו שר את ההימנון הלאומי.

טדי קולק קפץ לדום וציית.

(אני נזכר כאן באימרתו של זאב ז'בוטינסקי: "אם גנב ישיר את המרסיונה, לא אעמוד דום בשעה שהוא מרוקן את כיסו").

איני מאשים את טדי קולק. אבל אני מסיק מסקנה מהתנהגותו.

זוהי המסקנה: אין ערך לעירייה. אפילו כשזה נוגע לייחוד עירה, לייחודה המקודש של עיר מקודשת.

אין ערך לעיריה, אפילו כשעומד בראשה ראשעיר צעיר ונמרץ וחקיף ועצמאי.

הוא כפוף למשמעת מפלגתית, המופעלת ברהוב הירקון 110, תל-אביב, ואי למשמעת ממלכתית, המרחפת בענני המדיניות הגבוהה.

אם כן, לשם מה דרושה העיריה בכלל? האם רק כדי לפרנס ביוורוקרטיה מעובשה, שכבר היתה זקנה כאשר נולדה הביוורוקרטיה הממשלתית? כדי להוסיף את חשבונות המיסים המנופחים שלה לחשבונות המנופחים של הממשלה?

טדי קולק הנמרץ אינו מסוגל להגן על ירושלים. אבא חושי הנמרץ ניצח על הריסת חיפה (מבלי לגרוע מתרומת חושי הנמרץ).

אין, "מין הראוי לציון ש", "אין ספק כי", בלהיבלהבלה.

בשנים האחרונות הצעתי בכנסת, אחרי לימוד כל נושא לחוד, להעביר כמה וכמה תפקידים מידי הרשויות המקומיות לידי המדינה.

אחרי שריפת בית צי"ס, הצעתי להקים חיליכבאים ארצי, בדומה למישטרה, עם פיקוד ארצי, אירגון ארצי, ציוד ארצי אחיד, ועם היכולת להעביר כוחות בהתאם לצורך, מבלי להתחשב בגבולות עירוניים הקיימים רק בדמיונם של ביוורוקראטים.

ההצעה נדחתה.

אני רוצה לשאול שאלה פשוטה: לשם מה הרשויות הנו עירויות?

אין זו שאלה ריטורית. אני מצוי אותה בכל הרצינות. ואני מציע לך להרהר בה בכל הרצינות.

לשם מה הרשויות לנו עירויות?

לשם מה הן קיימות?

מדוע לא לחסלן, פשוטו כמשמעו?

מדוע לא להעביר את סמכויותיהן לידי רשויות ממלכתיות?

ביום השישי האחרון יכולת לראות בטלוויזיה כמה מחזות מבישים.

כולם נגעו, במיקרה, לפעולת העיריות.

ראית את תכונותיהן העשן המרעילות את חיפה.

ראית את האמהות החרדות לבריאות לידהן, את התושבים המקיצים בלילות משנתם בהרגשה של חנק.

שמעת את הביוורוקראטים המגללים את האשמה איש על רעהו — מנהליהם מפעלים, פקידיהם משלה, פקידיהם פקידיהם.

כולם בסלאנג האופייני לביוורוקראטים — "מגבלות תקציביות", "כמיטב יכולתנו", "אחזנו באמצעים", בלהיבלהבלה.

בג'ונגל ביוורוקראטי זה, מי נושא באחריות? אף לא אחד. כי זוהי השיטה הביוורוקראטית הבדוקה: ה

אחריות מחולקת בין כה רבים, במנות כה קטנות, עד שאיש אינו אחראי.

אבל בשבילך ובשבילי, שאיננו דוגרים על טבלות של חלוקותתפקידים ומיבנהמוסדי, קיים ההגיון הפשוט.

וההגיון הפשוט אומר: הנוף הנחרד של חיפה, האוויר של חיפה, יערות הכרמל ומורדות ההר — כל אלה הופקדו בידי העירייה.

תפקידה שלה הוא לדאוג לכך שהאזרח יוכל לנשום מבלי להיחנק, להביט בנוף שנתן לו אלוהים מבלי שתאחו בו פלצות, לסבול בים מבלי להיפך לכוש.

שום מיפעל אינו יכול לקום בלי רשות העיריה. כל מאבק למען טיב החיים של התושב, העיריה צריכה לעמוד בראשו. לחיוב או לשלילה — האחריות היא בידי העיריה.

אחרת — אין צורך בעירייה.

מחזה שני באותו ערב הציג לעיניך את מכביהאש. מ מכונות בלי צוותות. כבאים ללא שכר הירג, ללא מוראל.

ברוך עצום צבוע צבוע אדום.

תזה מסריחה?

יורשיו, הבונים מגרדישחקים ברחוב פאנוראמה. על תל-אביב האומללה לא נדבר כלל.

האבסורד העירוני הוא אבסורד יקר מאוד. לכן גם אין כל סיכוי שיתחלס.

קערותיהשל העירוניות קטנות מקערתי השלל הממלכתית הגדולה. אבל הרבה יותר נוח לזלזל מהן.

בכל עיריה יש קבוצות של עסקנים מפלגתיים, המחלקים גיבוסים על גבי גיבוסים לנאמניהם. אבא חושי ז"ל ואברהם קריניצי ז"ל המציאו את השיטה של שמורלירואשמורליר, אכול מן הקערה ושחוק. קואליציה ואופוזיציה מסתורות ביניהן יפה, ויד רוחצת יד.

בתנאי ששתיהן אינן נקיות.

איראפשר לקחת תחנותכבאים מן העיריה, גם כשהיא עלויה וחסרת-אונים, כי התחנה מאפשרת לעסקן מפלגתי כל שהוא לשלוט על תקציב ומישרות. בית-חולים יכול להיות אסון לחולים ולרופאים, אבל לעסקן כלשהו יש בו איני טרם משוררין.

כלכלת העיריות היא הבית ללא תחתית. מיליוני המיסים נשפכים דתוכה, וזא ידעה כי באז אליה. היעילות היא מתחת לכו ביקורת.

הערים הולכות ומשתחנות. האוויר מורעל והנחלים מזוהמים, התחבורה מתפקדת והחולים נשפכים מן המסדרונות. אבל העירוניות נחוצות.

לא לך, לא לי.

אבל להרבההרבה עסקנים, שהם יצורים מיוחדים במינם. עיניים להם וזא יראו. אוזניים להם וזא ישמעו. נחיריים להם וזא ינישמו. אחוריים להם והם רבוקים לכסא.

עם גבור מצוקת שפת-הים, הצעתי להקים רשות ארצית לשפת-הים, שתפתח ותנהל את כל חוף-הים של ישראל כיחידה אחת, תכשיר גם את הקטעים שבין הערים לרחצי צה ולספורט, תוך התעלמות מאותם גבולות דמיוניים.

אותה שעה הצעתי להוציא את כל בתי-החולים והמירפאות מידי העיריות (ומידי קופות-החולים), ולרכוס בידי שרות-בריאות ממלכתי אחיד.

ההצעה נדחתה.

כיום אני רואה שכל אלה היו הצעות מינימליסטיות. אני רוצה עכשיו לצעוד צעד נוסף קדימה.

אני מבקש בעצם זכות-הקיום של העירויות, פשוטו כמשמעו.

שני יבנע אותי אם שתתחלתי להעריכו כארבעה-חשנים האחרונות.

טדי קולק שיכנע אותי סופית כי עצם קיומן של העירויות הוא אבסורד.

כי מה אמרו כל אותם עסקנים, המגינים על האינטרס המשוררין של המנגנונים העירוניים?

הם אמרו: לכל עיר יש ייחוד. מנגנון ממלכתי, שיתייחס לכל הערים כאילו היו שוות, אינו יכול לספק ייחוד זה ולשמור עליו.

לשם כך דרושה מנהיגות מקומית. אנשים עצמחו בעיר. האוהבים את העיר. החשים בזהלם הדופק של העיר. המושרשים בנוף העיר.

ואני, בתמימותי, כמעט והתפתיתי להאמין למילים יפות אלה.

אמיתי לעצמי: אולי הם צודקים. אחרי ככלות הכל, איך יתייחס פקיד ממשלתי לייחודה של ירושלים, ליפה-הנוף של חיפה, לשפת-הים של אשקלון?

דובר על תל-אביב. אבל אפשר לדבר גם על כל עיר אחרת.

עיסקי הכבאות הם בשפל המדרגה. כל יום העובר ללא שריפתיענק וללא קרבנות-יארם, הוא בגדר נס.

הכל יודעים זאת. איש אינו מכחיש זאת. אבל כל אחד מנסה לגלגל את האחריות מעצמו על רעהו.

והכל, שוב, באותו סלאנג: "בעיות תקציביות", "אנו ערים לתומרת המצב", "אין ספק שהמצב טעון תיקון".

אנו נוקטים צעדים מזורזים כדי, בלהיבלהבלה, מי אתרא, בכל זאת?

כאן המצב ברור לגמרי: עיסקי הכבאות מסורים כאופם בלעדי בידי העירויות.

המדינה מחזיקה רק בקציני-הדרכה, המדבר אל הקירות — כל עוד אלה לא נשרפו.

אפשר דפנות לכל שטח אחר המסור בידי העירויות. המצב אינו שונה.

שפת-הים מסורה בידי העירויות השוכנות לחוף ימים. מה המצב?

מוזפת.

בתי-חולים רבים הם בידי עירויות. מה נשמע?

"איכילוב".

הרופא האומר: "חולה שיש לו מחלה רצינית, לא כדאי לו להיכנס לבית-החולים".

"האחריות מוטלת עלי", "מבחינה תקציבית